A Pécsi Ítélőtábla, mint másodfokú bíróság
Bf.I.67/2008/5. szám

A Magyar Köztársaság nevében!

A Pécsi Ítélőtábla Pécsett, a 2008. évi június hó 11. napján megtartott nyilvános ülés alapján meghozta a következő

í t é l e t e t :

A másodfokú bíróság a vesztegetést állítva és üzletszerűen elkövetett hivatali befolyással üzérkedés bűntette miatt a **vádlott** ellen indult büntetőügyben a Somogy Megyei Bíróság B.145/2007/15. számú ítéletét az alábbiak szerint változtatja meg:

- egy rendbeli befolyással üzérkedés bűntette vonatkozásában az elsőfokú ítéletet hatályon kívül helyezi és a vádlottal szemben a büntetőeljárást megszünteti;
- a vádlott által elkövetett bűncselekmény megnevezése helyesen befolyással üzérkedés bűntette [Btk.256.§ (1) bekezdés és (2) bekezdés a) és c) pontja];
- a főbüntetés tartamát - a halmazati büntetésre utalás mellőzésével -2 (kettő) év 6 (hat) hónap börtönre, a közügyektől eltiltás mellékbüntetés tartamát 3 (három) évre súlyosítja;
- az elkobzásra vonatkozó rendelkezést akként változtatja meg, hogy a vádlottat 1.114.000 (egymillió-egyszáztizennégyezer) forint vagyonelkobzás megfizetésére kötelezi;
- a kiszabott szabadságvesztésbe helyesen a 2006. november 27. napjától 2007. március 19. napjáig előzetes fogvatartásban eltöltött időt számítja be.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

I n d o k o l á s

A Somogy Megyei Bíróság B.145/2007/15. számú, 2008. március 6. napján kelt ítéletével a vádlottat 2 rb. vesztegetést állítva és üzletszerűen elkövetett hivatali befolyással üzérkedés bűntette miatt halmazati büntetésül 1 év 6 hónap börtönre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte. A vádlott által előzetes fogvatartásban eltöltött időt a szabadságvesztésbe beszámította, vele szemben 3.714.000 forint összegben vagyonelkobzást alkalmazott, kötelezte a felmerült bűnügyi költség megfizetésére, illetve rendelkezett az eljárás során lefoglalt bűnjelekről.

Az ítélet ellen az ügyész a vádlott terhére, a büntetés súlyosítása végett, valamint a vagyonelkobzás összegének felemeléséért jelentett be fellebbezést, míg a vádlott és védője részben felmentésért, részben pedig az eljárás megszüntetése érdekében fellebbezett.

A büntetés súlyosítására irányuló ügyészi fellebbezés, illetve az eljárás részbeni megszüntetésére vonatkozó védelmi fellebbezések alaposak, egyebekben a jogorvoslati kérelmeket a másodfokú bíróság nem találta megalapozottnak.

A kölcsönösen bejelentett fellebbezések alapján eljárva az ítélőtábla a Be.348.§ (1) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét az azt megelőző eljárással együtt felülbírálta. Ennek eredményeként megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok betartása mellett folytatta le a bizonyítási eljárást, a tényállást a szükséges mértékben felderítette, a bizonyítékokat beszerezte és értékelte, indokolási kötelezettségének is eleget tett.

Tévedett azonban, amikor a vádlott bűnösségét a Kaposvári Nyomozó Ügyészség vádiratának I. pontjában írt tényállással kapcsolatban megállapította.

A vádirati tényállás szerint a vádlott 2000. év végén felkereste tanú3t b.....i lakásán azzal, hogy segít elintézni befolyásos ismerősein keresztül, hogy tanú3nak ne kelljen letöltenie a vele szemben jogerősen kiszabott börtönbüntetést, illetve, hogy „jó" börtönbe kerüljön. Ezért a vádlott 800.000 forintot, majd két héttel később további 1.000.000 forintot kért és kapott.
Tanú3 2001. január 26-án kezdte meg a börtönbüntetés letöltését, ezt követően a vádlott tanú3 feleségétől és rokonaitól 2001. május végéig két részletben még további 800.000 forintot - mindösszesen 2.600.000 forintot - kért és kapott azért, hogy azt befolyásos ismerőseinek megvesztegetésére felhasználva tanú3 szabadulását elintézze.
A vádirati tényállásban leírt és a fentiekben részletezett tényállásszerű magatartás alapján a terheltet a nyomozó hatóság a Btk.256.§ (1) bekezdésébe ütköző és a (2) bekezdés a) és c) pontja szerint minősülő befolyással üzérkedés bűntettének elkövetése miatt 2006. december 12. napján gyanúsította meg. A gyanúsítás tárgyát képező bűncselekmény büntetési tétele annak elkövetése idején - 2001. május végén - egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés-büntetés volt. Később a Btk-t módosító 2001. évi CXXI. tv. 45.§ -a a bűncselekmény büntetési tételét 2002. március 31. napjától felemelte, az a hatályos Btk. szerint két évtől nyolc évig terjedő szabadságvesztés.

A megyei bíróság a Be.263.§ (1) bekezdése alapján a tárgyalás előkészítése során nem vizsgálta, hogy van-e helye a 264-271.§-okban foglalt rendelkezések alkalmazásának, figyelemmel a bűncselekmény elkövetése és a büntetőeljárás megindulása között eltelt hosszabb időre. Ezért nem észlelte, hogy a vádlottnak a vádirati tényállás I. pontjában leírt cselekménye elévült.
A Btk.33.§ (1) bekezdés b) pontja értelmében a büntethetőség elévül a büntetési tétel felső határának megfelelő idő, de legalább három év elteltével.
A Btk.2.§-a szerint a bűncselekményt az elkövetés idején hatályban lévő törvény szerint kell elbírálni. A vád tárgyát képező bűncselekmény - a Btk.256.§ (1) és (2) bekezdés a) és c) pontja szerinti befolyással üzérkedés bűntette - büntetési tétele annak elkövetésekor egy évtől öt évig terjedő szabadságvesztés volt, annak büntethetősége tehát az elkövetést követő öt év után évül el.
A bűncselekmény elkövetési ideje 2001. év május vége volt, annak elkövetésével a terheltet 2006. december 12. napján gyanúsították meg, a két időpont között az elévülést megszakító eljárási cselekmény nem történt. Ebből következően a cselekmény büntethetősége öt év elteltével, 2006. május végén elévült.
Ezért az I. vádpontban írt cselekmény tekintetében a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be.373.§ (1) bekezdés I/a. pontja alapján hatályon kívül helyezte és az eljárást elévülés miatt megszüntette.

Az ítélet II. pontjában írt tényállást az elsőfokú bíróság a vádlott védekezésével szemben elsősorban a tanúvallomások alapján állapította meg.
A bizonyítékok értékelése körében rámutat a másodfokú bíróság arra, hogy az ilyen és ehhez hasonló ügyektől eltérően, jelen eljárásban nem csupán az aktív vesztegető terhelő vallomása állt bizonyítékként a hatóságok rendelkezésére.
A terhelő vallomást tevő **tanú1** vallomásán túl férje, **tanú2** vallomása, valamint a feljelentéshez csatolt CD lemezen található hangfelvételek minden kétséget kizáróan bizonyítják a vádlott bűnösségét. E felvételek tanúsága szerint - melyek valódiságát a vádlott sem vonta kétségbe - a vádlott olyan kijelentéseket tett és olyan kifejezéseket használt, melyek egyértelműen bizonyítják, hogy **tanú1**tól azért vett át pénzt, hogy befolyásos **ismerős**ein - táblabírák és magas rangú ügyész - keresztül elintézze, hogy **tanú2** az ellene folyó büntetőeljárás során az előzetes fogvatartásból kiszabaduljon, vele szemben az eljárás ne vezessen eredményre.
A másodfokú bíróság nem osztotta a védő álláspontját a **tanú2** által készített hangfelvétel értékelhetőségével kapcsolatban. A **tanú2** által készített, a közte és a vádlott között lezajlott beszélgetést rögzítő hangfelvétel bizonyítékként felhasználható, az nem esik a Be.78.§ (4) bekezdésében írt korlátozás alá.

E körben a fellebbviteli bíróság az alábbiakat tartja szükségesnek kiemelni.

A büntetőeljárási törvénynek a bizonyítási eljárásra vonatkozó rendelkezései a büntetőeljárásban részt vevő *hatóságokra* - bíróság, ügyész, nyomozó hatóság - nézve írnak elő szabályokat, illetve állítanak fel korlátokat a bizonyítási eszközök felderítésére, összegyűjtésére, biztosítására és felhasználására. Ezeknek a

rendelkezéseknek az eljáró hatóságok általi megsértése vezethet a megszerzett bizonyítási eszközből származó tény bizonyítékként értékelésének tilalmához.
Jelen esetben az eljárásban részt vevő tanú által szolgáltatott - és nem a hatóság által a nyomozás során beszerzett - bizonyítékról van szó, amely a Be.116. § (2) bekezdése értelmében okiratnak, ekként bizonyítási eszköznek minősül, amelyből származó tény bizonyítékként felhasználására nem vonatkoznak a Be. idézett rendelkezései. Ezt a bizonyítékot a bíróság a Be.78.§ (3) bekezdése értelmében szabadon értékeli és a bizonyítás eredményét az így kialakult meggyőződése szerint állapítja meg.
Miután az elsőfokú bíróság ítéletének indokolásában nem értékelte ezt a - az egyébként szabályosan felhasználható - bizonyítékot, a másodfokú bíróság a CD lemezen rögzített hangfelvétel értékelésével az indokolást kiegészítette.
A vádlottnak a védekezését, hogy nem vesztegetésre szánt pénzt - hanem kölcsönt - kért és kapott, cáfolja az a körülmény is, hogy tanú1 maga is kölcsönt vett fel, hogy a vádlottnak ki tudja fizetni az általa kért összegek egy részét. Ezen túlmenően sem üzleti, sem egyéb kapcsolatuk nem indokolta ilyen jelentős összegű kölcsön nyújtását, különösen akkor, amikor a férje előzetes letartóztatásban volt.
A vádlott által átvett összegek túlnyomó része visszafizetésének, a bűncselekmény megvalósulása szempontjából nincs relevanciája, a vádlott ezzel csupán a büntetőjogi következményeket szerette volna elkerülni. A hangfelvétel és az egyéb terhelő bizonyítékok tükrében a vádlott és tanú2 között írt átvételi elismervény sem teszi elfogadhatóvá a vádlott védekezését az átvett pénz kölcsön természetére vonatkozóan.

Mindezek alapján az elsőfokú bíróság a helyesen megállapított tényállásból okszerűen következtetett a vádlott bűnösségére és az elkövetett cselekményt is az anyagi jogszabályoknak megfelelően minősítette.

A vádlott arra hivatkozva vett át tanú1tól több részletben 13.664.000 forintot, hogy ezt az összeget az igazságszolgáltatásban dolgozó ismerőseinek, táblabíráknak, magas beosztású ügyésznek adja át. Magatartása alkalmas volt az állami szervek, hivatalos személyek működésébe vetett bizalom megingatására. Ez a bizalom ugyanis azon alapul, hogy a társadalom tagjainak meggyőződése, az állami szervek, a hivatalos személyek működését a jogszabályok keretei között kizárólag a közérdek szempontjai határozzák meg. A befolyással üzérkedő ezt a közmeggyőződést rombolja le, amikor a hivatalos személy magánérdek általi befolyásolhatóságának látszatát kelti.
A megállapított tényállás szerint a vádlott azt a látszatot keltette, hogy a pénzt hivatalos személyek megvesztegetésére használja fel azért, hogy azok kötelességüket megszegve, a vonatkozó törvényi előírásokat semmibe véve, intézkedjenek tanú2 előzetes letartóztatásának megszüntetése érdekében.
Miután a vádlott alig több mint fél év alatt 38 alkalommal vett át különböző összegeket tanú1tól, ezért a rendszeres haszonszerzésre törekvés - mint a bűncselekmény másik minősítő körülménye -, az üzletszerűség is aggály nélkül megállapítható.

A bűnösségi körülményeket az elsőfokú bíróság alapvetően helyesen ismerte fel.
Az ilyen, és ehhez hasonló cselekmények társadalomra veszélyessége abban áll, hogy a társadalomban azt a téves vélekedést alakítja ki, illetve erősíti, hogy pénzzel, ismeretséggel befolyásolni lehet a büntetőeljárások kimenetelét, az igazságszolgáltatásban résztvevő szervek tagjai a bírák, ügyészek megvesztegethetők, pénzért akár - az egyébként törvényesen elrendelt - előzetes letartóztatást is megszüntetik.
Az elsőfokú bíróság ennek a körülménynek nem tulajdonított kellő jelentőséget, ezért a vádlottal szemben eltúlzottan enyhe büntetést szabott ki. Sem a főbüntetés, sem a kiszabott mellékbüntetés nem áll arányban a vádlott által elkövetett cselekmény tárgyi súlyával, és a személyében rejlő társadalomra veszélyességgel. Ezért a másodfokú bíróság a fő- és mellékbüntetés tartamát a rendelkező részben írtak szerint súlyosította.

Az eljárás részbeni megszüntetésére figyelemmel a vádlottal szemben alkalmazott vagyonelkobzás összegét is módosítani kellett.
E körben a másodfokú bíróság nem értett egyet a főügyészség indítványával.
A vagyonelkobzás célja az, hogy bűncselekmény elkövetése révén a terhelt ne gazdagodjon. Azt a vagyont kell tehát elvonni, amelyet az elkövető a bűncselekmény elkövetésére szánt vagy azzal összefüggésben szerzett. Az intézkedést úgy kell alkalmazni, hogy visszaállítsa a bűncselekmény elkövetése előtti vagyoni állapotot.
Az elbírált ügyben a vádlott tanú3tól és családtagjaitól összesen 2.600.000 forintot kért és kapott. Tekintettel arra, hogy a vádlott büntethetősége ennek a bűncselekménynek az elkövetése miatt elévülés folytán megszűnt, a másodfokú bíróság az eljárást megszüntette. Ezért e cselekmény miatt vagyonelkobzás alkalmazására nem kerülhet sor.
A tanú1tól átvett 13.664.000 forintból a vádlott 12.550.000 forintot tanú1-éknak visszafizetett, tehát ezzel az összeggel nem gazdagodott. A másodfokú bíróság álláspontja szerint erre az összegre vonatkozóan vele szemben vagyonelkobzás alkalmazására sincs lehetőség.
Ugyanakkor megállapítható, hogy ezt az összeget tanú1 vesztegetésre, tehát bűncselekmény elkövetésére szánta. Miután a vádlott a vesztegetésre szánt összegből 12.550.000 forintot tanú1-nak visszafizetett, a Btk.77/B.§ e) pontja alapján a vagyonelkobzást tanú1-el szemben indult eljárás során lehetett volna alkalmazni.

A fentiekre figyelemmel a másodfokú bíróság a vádlottal szemben a vagyonelkobzás mértékét gazdagodásának erejéig, 1.114.000 forint összegben látta alkalmazhatónak.

Az elsőfokú bíróság az ítélet rendelkező részében csupán az előzetes fogvatartásban eltöltött idő beszámításáról határozott, nem jelölte meg azonban, hogy ténylegesen mettől meddig tartott az előzetes fogvatartásban eltöltött idő, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet ennek pontos megjelölésével kiegészítette.

A Be.258.§ (2) bekezdés d) pontjára figyelemmel pontosítani kellett a vádlott által elkövetett bűncselekmény megnevezését is, mert az nem felelt meg a büntetőeljárási törvény rendelkezéseinek.

A fentiek szerint a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a Be.372.§ (1) bekezdése alapján a büntetést kiszabó és intézkedést alkalmazó részében megváltoztatta, míg egyéb törvényes rendelkezéseit a bűncselekmény megnevezésének és az előzetes fogvatartásban töltött idő pontosításával a Be.371.§ (1) bekezdése alapján helybenhagyta.

P é c s, 2008. június 11.

Dr.Makai Lajos s.k. a tanács elnöke, Dr.Tóth Sándor s.k. előadó bíró, Dr.Halász Etelka s.k. bíró